

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3332/2019. (XI. 26.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Zalaegerszegi Törvényszék 2.Pf.20.775/2018/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Mileji Ádám kamarai jogtanácsos) eljáró jogi személy indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, melyben a Zalaegerszegi Törvényszék 2.Pf.20.775/2018/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárás során megállapított tényállás szerint az alapügy felperesének tulajdonában, illetőleg haszonkölcsön címén használatában álló ingatlanokon a kikelt és fejlődő repcenövényeket 2013. tavaszán folyamatosan károsította a vad, főleg gímszarvas, legeléssel és taposással. Az érintett ingatlanokon az indítványozó volt jogosult a vadászati jog gyakorlására, és a vadkár elleni védekezés körében villanypásztorral vette körül az ingatlanokat, illetőleg vadkárelhárító vadászatot is folytatott. Az alapügy felperese 2013. április 17. napján jelentette be az illetékes önkormányzati hivatalnak a taposás és legelés általi vadkártétel tényét, és kérte független szakértő kirendelését. A jegyző által kirendelt igazságügyi szakértő a szakvéleményét elkészítette, a vadkár mértékét 1.016.296 forintban határozta meg, azonban utóbb megállapításra került, hogy a szakértő csak mezőgazdasági kár és mezőgazdasági kárbecslés tekintetében rendelkezik szakértői kompetenciával, mezőgazdasági vadkár vonatkozásában nem. A peres felek között megtartott egyeztetés nem vezetett eredményre, ezért a jegyző a felek között a vadkárbecslési ügyben az egyezség létrehozására irányuló eljárást megszüntette. A felek ugyanakkor vállalták, hogy az aratáson együttesen megjelenjen annak rögzítése érdekében, hogy melyik táblából mennyi termés került learatásra, és mindkét fél által felkért szakértő is elvégzi a vadkárra vonatkozó számításokat. Az alapügy felperese által felkért igazságügyi vadkárszakértő csak a betakarítás végére ért a helyszínre, ezért végleges szakvéleményt nem készített. A betakarításon az indítványozó által felkért igazságügyi vadkárszakértő sem volt jelen, azonban a szakértő az indítványozó kérésére elkészítette a végleges szakértői szakvéleményét, melyben az indítványozó által megtérítendő kárt összesen 87.655 forintban határozta meg, melyet az indítványozó az alapügy felperese részére megfizetett.
- [3] Az alapügy felperese ezt követően nyújtotta be kereseti kérelmét, melyben elsődlegesen azt kérte, hogy a bíróság kötelezze az indítványozót vadkár címén 2.322.033 forint megtérítésére, míg másodlagosan azt kérte, hogy a bíróság általános kártérítésként 1.000.000 forint összegben marasztalja az indítványozót. Az alapügy felperese a vadkár mértékét a jegyző által kirendelt szakértő véleményének alapulvételével, ám a szakvéleményben foglaltnál magasabb összegben határozta meg.
- [4] 1.2. A Lenti Járásbíróság a keresetet elutasította, azonban a Zalaegerszegi Törvényszék mint másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új határozat meghozatalára utasította. A megismételt eljárásban a Lenti Járásbíróság 3.P.20.204/2017/24. számú ítéletével az alapügy felperesének keresetét ismételten elutasította. A bíróság ítéletében rögzítette, hogy az eljárás során mindösszesen hat szakértői vélemény készült (ideértve a bíróság által kirendelt szakértők által készített szakvéleményeket is), melyből öt a kár mértékének megállapítását is tartalmazza. Az öt szakértői véleményből négy lényegében azonos mértékű vadkárt állapított meg, mellyel szemben áll a jegyző által elsőként kirendelt, megfelelő szakértői kompetenciával nem rendelkező szakértő szakvéleménye, amely a vadkárt a másik négy szakértő által megjelölt kárösszeg tizenegyszeresében határozta meg. A Lenti Járásbíróság az ötödik szakértői véleményben szereplő jelentős értékkülönbséget annak tudta be, hogy a jegyző által kirendelt szakértő a feltett kérdés megválaszo-

lására nem rendelkezett kellő szakértelemmel. Tekintettel arra, hogy az ily módon meghatározott vadkár összegét az indítványozó a peres eljárást megelőzően már megfizette az alapügy felperesének, ezért a bíróság az elsődleges kereseti kérelmet elutasította. A másodlagos kereseti kérelemben szereplő 1.000.000 forint összegű általános kártérítéssel kapcsolatosan pedig a bíróság arra a következtetésre jutott, hogy általános kártérítés megállapításának csak akkor lehet helye, ha a kár mértéke pontosan nem határozható meg, jelen esetben azonban a kár mértéke egyértelműen meghatározásra került. Erre tekintettel a Lenti Járásbíróság az alapügy felperese általános kártérítés megállapítása iránti kereseti kérelmét is elutasította.

- [5] 1.3. Az alapügy felperesének fellebbezése alapján eljáró Zalaegerszegi Törvényszék 2.Pf.20.775/2018/5. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és a vadkár összegét 987.043 forintban állapította meg. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállás megállapításához szükséges bizonyítást lefolytatta, és indokolási kötelezettségének kellő mértékben eleget tett, azonban a rendelkezésre álló bizonyítékokat okszerűtlenül értékelte, és ezért téves ténybeli következtetésekre jutott. A Zalaegerszegi Törvényszék álláspontja szerint a bíróság által kirendelt szakértők nem a kirendelésüknek megfelelően jártak el, hanem az indítványozó által felkért igazságügyi vadkárszakértő szakvéleményét véleményezték, mely szakvélemény azonban nem terjedt ki a vadkárral érintett ingatlanok mindegyikére, ezért a vadkár összege tekintetében téves következtetésre jutottak. Mindezen szempontok alapulvételével a másodfokú bíróság a vadkárt 1.414.077 forintban határozta meg, azonban úgy ítélte meg, hogy az alapügy felperese korábban sem a vadkárt, sem a villanypásztor állítólagos zavarát, sem pedig a vadkárelhárító vadászat szükségességét az indítványozó felé nem jelezte, ezért a keletkezett vadkár 20 %-át az alapügy felperese köteles viselni.
- [6] 1.4. Az ítélettel szemben az indítványozó terjesztett elő alkotmányjogi panaszt az Abtv. 27. §-ára alapítva, kérve a másodfokú ítélet alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság megsértette a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 206. §-ában foglaltakat, amikor a rendelkezésre álló bizonyítékokat kirívóan okszerűtlenül, a logika szabályaival ellentétesen mérlegelte, ezáltal pedig a támadott bírói döntés ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel, valamint a 28. cikkel. Érvéle szerint a másodfokú bíróság a rendelkezésre álló tényekkel, bizonyítékokkal, igazságügyi szakértői véleményekkel teljesen ellentétes döntést hozott, ítéletét egy vélelemre alapította a szükséges bizonyosság helyett, és az alapügy felperese által nem bizonyított tényeket fogadta el ítélezése alapjául. Álláspontja szerint az alapügyben szakvéleményekkel támasztotta alá az alapügy felperese keresetének alaptalanságát, a kirendelt szakértők egybehangzóan az ő állításait támasztották alá, azonban a bíróság ezeket a szakvéleményeket annak ellenére mérlegelte felül, hogy a vadkár szakkérdésnek minősül. Mindezen szabálytalanságok együttesen az indítványozó tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának sérelmét eredményezték, már csak azért is, mert megítélése szerint egyértelműen megállapítható, hogy a Zalaegerszegi Törvényszék az alkalmazott jogszabályokat, így különösen a Pp. 206. §-át nem az Alaptörvény 28. cikkének megfelelően értelmezte.
- [7] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [8] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. A Zalaegerszegi Törvényszék ítéletét az indítványozó jogi képviselője 2019. március 19. napján vette át, az alkotmányjogi panasz pedig 2019. május 9. napján, határidőben érkezett az elsőfokú bírósághoz. A jogi képviselővel eljáró indítványozó csatolta az eljáró jogi képviselő meghatalmazását. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszát. A magyar állam mint egyedüli részvényes kizárólagos tulajdonában álló indítványozó az alapügyben magánjogi jogalanyként járt el, és nem gyakorolt közhatalmat az alapul fekvő jogviszonnyal (vadkár megállapítása) közvetlen összefüggésben [3055/2018. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [12]].

- [9] 2.2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § a) pont, 52. § (1b) bekezdés b) pont], hogy az indítványozó valamely Alaptörvényben biztosított joga sérelmére hivatkozzon. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata értelmében azonban az Alaptörvény 28. cikke nem az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát tartalmazza, ennek megfelelően a 28. cikk állított sérelme nem vetheti fel az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelmét sem {legutóbb például: 3152/2019. (VI. 26.) AB végzés, Indokolás [19]}. Az Alkotmánybíróság ezért megállapítja, hogy az indítvány e vonatkozásban nem teljesíti az Abtv. 27. § a) pontja szerinti követelményt.
- [10] 2.3. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [11] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog állított sérelmével összefüggésben az Alkotmánybíróság az alábbiakat emeli ki. Az Alkotmánybíróság következetes, az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésére visszavezethető gyakorlata szerint nem vizsgálhatja felül a támadott bírói döntések jog-, illetve törvényszerűségét, ezért „[ö]nmagában a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {Elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]} Az Alkotmánybíróság hatásköre nem terjed ki annak vizsgálatára sem, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás és az abból levont következtetés megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {elsőként lásd: 3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [12]}. Az indítványozó ugyanakkor alkotmányjogi panaszában e vonatkozásban kizárólag a számára kedvezőtlen bírói döntés törvényességi – és nem alkotmányosági – kritikáját fogalmazta meg, amikor a másodfokú bíróság bizonyítási, illetőleg bizonyíték-értékelési tevékenységét kifogásolta, melynek értékelésére az Abtv. 27. §-a szerinti eljárás keretei között az Alkotmánybíróságnak a fentiek szerint nyilvánvalóan nem lehet hatásköre.
- [12] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint továbbá a jogszabályok értelmezése a bíróságok, és nem az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó kérdés, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki {elvi rögzítését lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Az Alkotmánybíróság a bíróságok ítéleteit csak akkor bírálhatja felül, ha azok az Alaptörvény megsabta értelmezési tartományt megsértik, és ezáltal a bírói döntés alaptörvény-ellenes lesz {lásd például: 3073/2017. (IV. 19.) AB végzés, Indokolás [29]}. Az a kérdés, hogy a másodfokú bíróság hogyan értelmezte a Pp. 206. §-át az alapügy eldöntésével összefüggésben, egyértelműen az alaptörvényi értelmezési tartományon belüli, szakjogi kérdésnek tekinthető {hasonlóan lásd: 3129/2018. (IV. 9.) AB végzés, Indokolás [17]}, és nem értékelhető a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot rögzítő XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmeként pusztán azért, mert ezt az értelmezést az indítványozó adott esetben vitatja.
- [13] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog állított sérelmével összefüggésben pedig az Alkotmánybíróság arra mutat rá, hogy az elsőfokú (az indítványozó számára egyébként kedvező) bírói döntéssel szemben rendelkezésre állt a jogorvoslat lehetősége, az ügyben másodfokú eljárásra kétséget kizáróan sor került, az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéséből pedig nem vezethető le a többfokú, a másodfokú bírói döntéssel szemben további rendes jogorvoslat lehetőségét biztosító jogorvoslat követelménye {lásd például: 3093/2013. (IV. 19.) AB végzés, Indokolás [17]}.
- [14] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel összefüggésben nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételek egyikének sem.

- [15] 3. Az Alkotmánybíróság mindezen érvek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította.

Budapest, 2019. november 12.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörchneré dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/853/2019.

